

YIQSUM

MAKTABIN KİTAB

ts' g' k' xh Q'
T' ts G' gh p' ç' k' q'
Gh i' Ç' Ts' P'
Xh t' i'

1

HƏYDAR ƏLİYEV
AZARBAYCANNI XALQ'INA UMUMMILLİ LİDER

Zəbərçət Süleymanova, Şakir Navruzov,
Gulcahan Osmanova

Yiqsum 1

QƏTQIY HELENI UMUMI MAKTABBIŞDI
1-SINIFBIŞISIN TS'ƏXNI MIZEN
DARSIN KITAB
MAKTABIN KİTAB

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

**Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International (CC BY-NC-SA 4.0)**

Bu nəşr Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International lisenziyası (CC BY-NC-SA 4.0) ilə www.trims.edu.az saytında yerləşdirilmişdir. Bu nəşrdən istifadə edərkən lisenziyanın şərtləri qəbul edilmiş sayılır:

İstinad zamanı nəşrin müəllif(lər)inin adı göstərilməlidir.

Nəşrdən kommersiya məqsədilə istifadə qadağandır.

Tөрөmə nəşrlər orijinal nəşrin lisenziya şərtləri ilə yayılmalıdır.

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi chashioglu@gmail.com və derslik@edu.gov.az elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur. Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

KİTABEDİNBI

Xoşgeldi maktab	6
Sa yiğıyn rejim	7
[A] sesiy hərf	8
[U] sesiy hərf	9
[İ] sesiy hərf.....	10
[O] sesiy hərf	12
[E] sesiy hərf	13
[I] sesiy hərf.....	14
[V] sesiy hərf	15
[B] sesiy hərf	16
[R] sesiy hərf	18
[L] sesiy hərf.....	19
[M] sesiy hərf.....	20
[D] sesiy hərf	21
[N] sesiy hərf	22
[Q] sesiy hərf	23
[Y] sesiy hərf	24
[Ə] sesiy hərf	26
[Ş] sesiy hərf	28
[K] sesiy hərf	29
[Z] sesiy hərf.....	30
[S] sesiy hərf	31
[G`] sesiy hərf.....	32
[X] sesiy hərf	34
[Xh] sesiy hərf	35
[Ç] sesiy hərf	36
[Ç`] sesiy hərf.....	37
[F] sesiy hərf.....	38
[G] sesiy hərf	39
[Gh] sesiy hərf.....	40
[H] sesiy hərf	41
[K`] sesiy hərf.....	42
[I`] sesiy hərf.....	43
[J] sesiy hərf.....	44

[Q`] sesiy hərf.....	45
[Ö] sesiy hərf.....	46
[P] sesiy hərf	47
[P`] sesiy hərf	48
[T] sesiy hərf.....	49
[T`] sesiy hərf	51
[Ts] sesiy hərf.....	53
[Ts`] sesiy hərf.....	55
[Ü] sesiy hərf	56
[Ç] sesiy hərf	57
[Ğ] sesiy hərf.....	58
[`] sesiy hərf.....	59
Yiqsumna alifba	60
Ts`abışda yurd Azərbaycan	62
Azərbaycanni xalq`ına lider	63
Yuxhxhan.....	64
Ts`e`	64
Horalay peşakar	65
Vatan	66
İlisu	66
Ramandin xədin yiğ.....	67
20 yanvar Duənan yiğ.....	68
G`arabağ	69
Navruz bayram	70
Acuxa`an luğat.....	71

ADABIYYAT

1. A. Qarayev. Alifbey Bakı, 1996.
2. V. Hamzayev. Vatan. Məhəcg`ala 1996
3. K. Omaxanov. Dçurayn yazıbı. Məhəcg`ala 2015

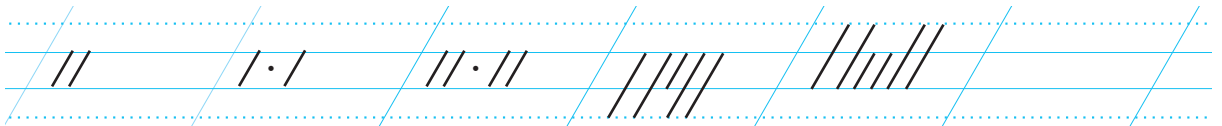
XOŞGELDİ MAKTAB

Şikleqa ilyaaki yuşanee`e.

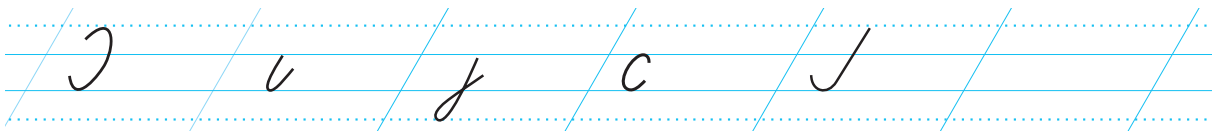
Maktabis ikkanan karbı hagve.

SA YIĞIYN REJİM

Sa yiğiyın rejim.

A

Ә

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

i

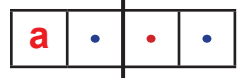
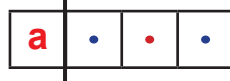
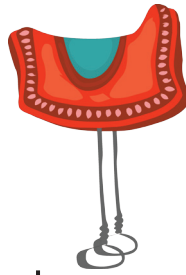
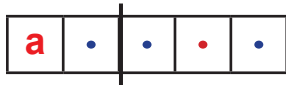
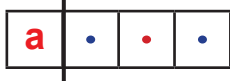
J

K

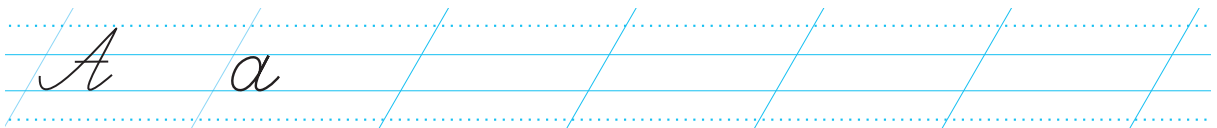
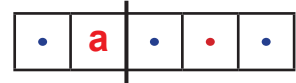
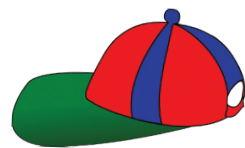
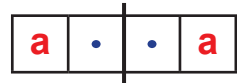
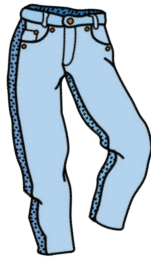
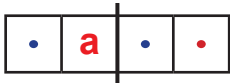
K`

“A” – hərfika giyğalan kalymabı.

Kalymabişee “A” hərf yi`q`nee, axree.

1 Şikleqa ilyaaki yuşanee`e.

2 Şikılbişik avudni dobişee "U" – hərf haagve.

<table border="1"><tr><td>u</td><td>.</td><td>.</td><td>.</td></tr></table>	u	.	.	.	<table border="1"><tr><td>.</td><td>u</td><td>.</td></tr></table>	.	u	.	<table border="1"><tr><td>u</td><td>.</td><td>.</td><td>.</td></tr></table>	u	.	.	.	<table border="1"><tr><td>u</td><td>.</td><td>u</td><td>.</td></tr></table>	u	.	u	.	<table border="1"><tr><td>.</td><td>u</td><td>.</td></tr></table>	.	u	.
u	.	.	.																			
.	u	.																				
u	.	.	.																			
u	.	u	.																			
.	u	.																				

U u au ua

A

Ә

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

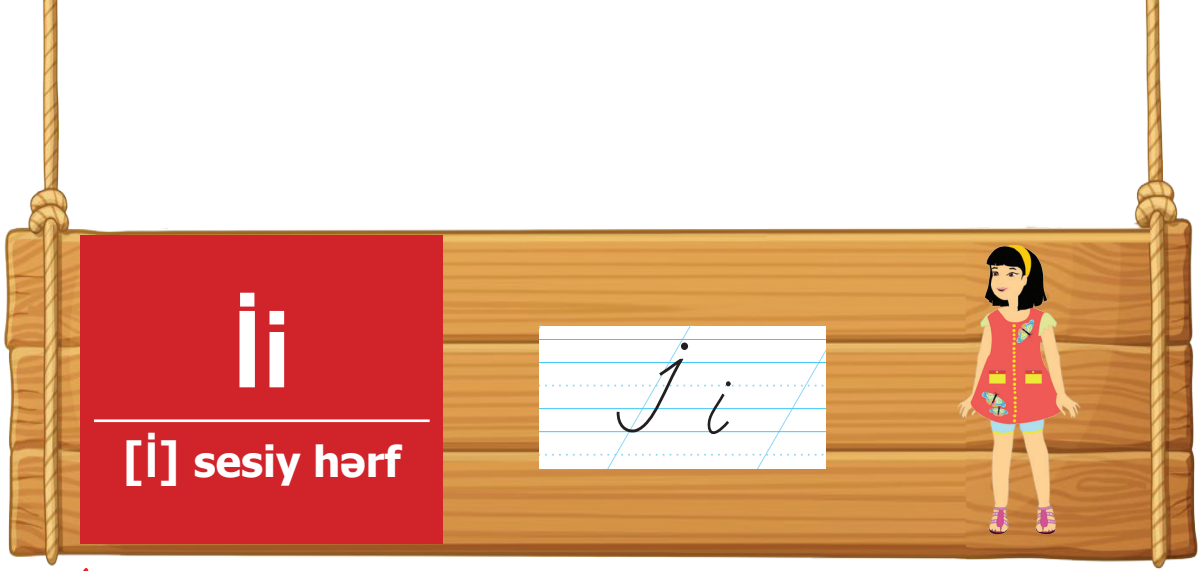
I`

i

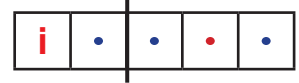
J

K

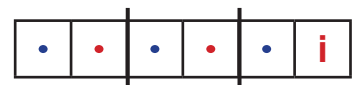
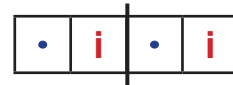
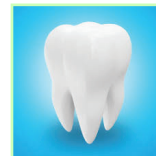
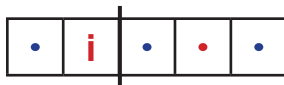
K`

Şikilybışıqa ilyaakı "i" härfıka giyğalan kalymabı t`abal he`e.

"i" – härf yi`q`nee, axree eyxhen kalymabı haagve.

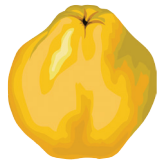
3

Şikilybışıqa ilyaakı yuşanee`e.

4

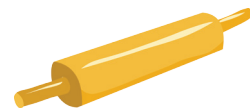
Kalymabişee "i" – hərfna ciga haagve.

ş . .

. i .

. i .

. i .

. . . i

. i . i .

j i ai

Q
Q`
L
M
N
O
Ö
P
P`
R
S
Ş
T
T`
Ts
Ts`
U
Ü
V
Y
Z
,

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

i

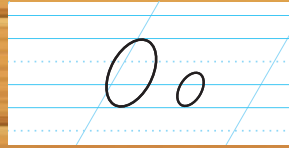
J

K

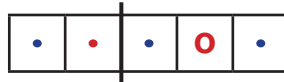
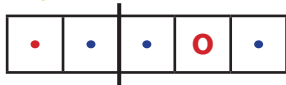
K`

Oo

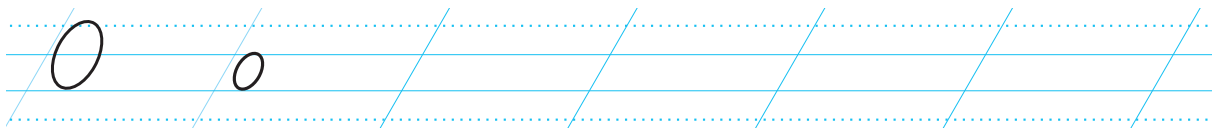
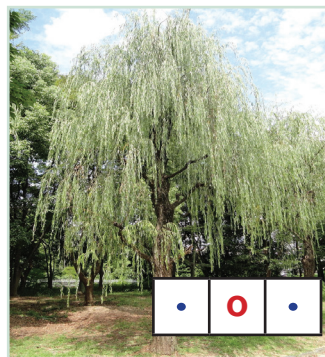
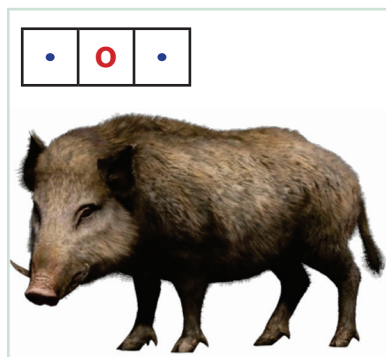
[O] sesiy hərf

Kalymabı qotkuda qətqə.

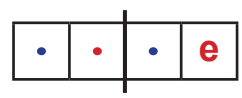
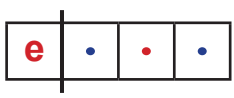
Şıkılybışıqə ilyaakı yuşanee`e.

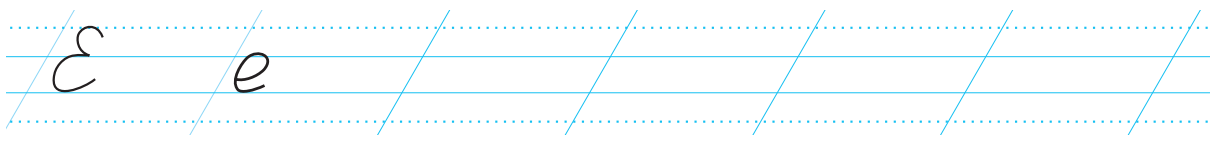
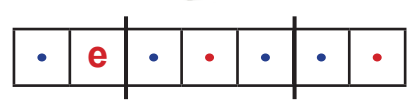
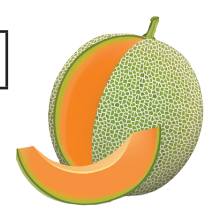
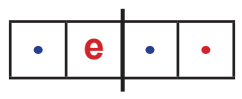
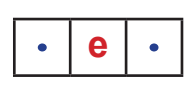
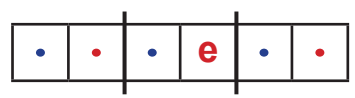

Şikleqa ilyaaki "e" hərfna ciga haagve.

Şikleqa ilyaaki "e" hərfna ciga haagve.

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

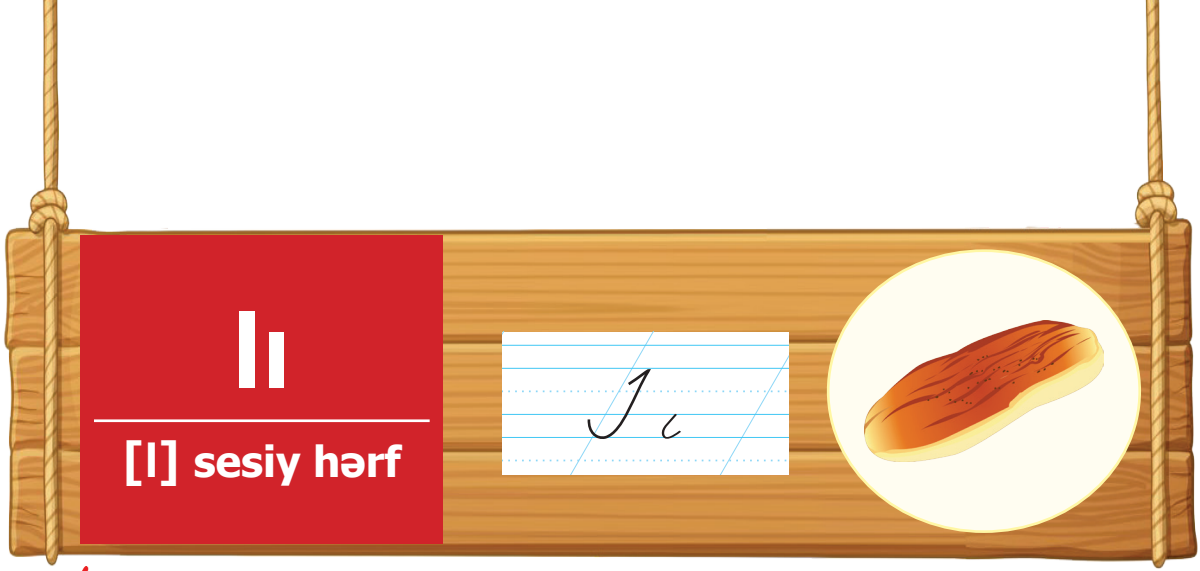
I`

i

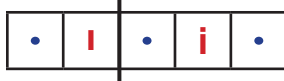
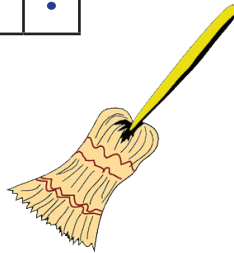
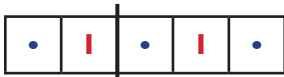
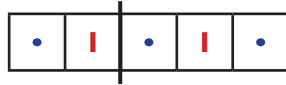
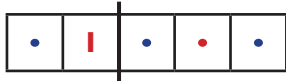
J

K

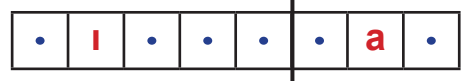
K`

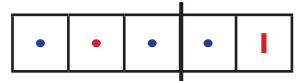
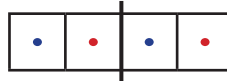
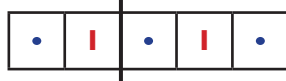
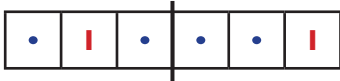
1 Şikleqa ilyaaki "I" hərf haagve.

11

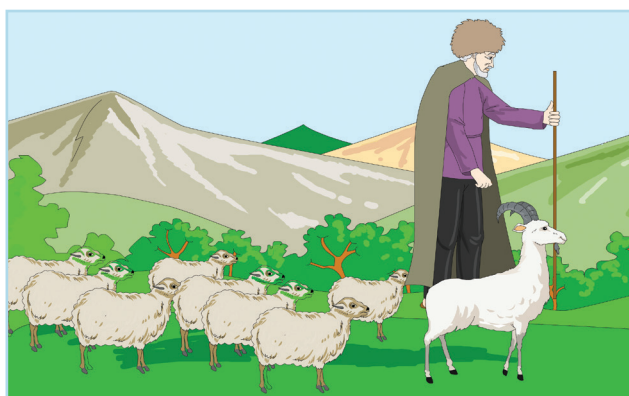
2 Kalymabı hecabışılqa cure`e.

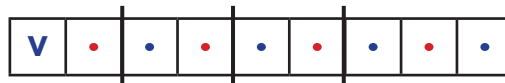
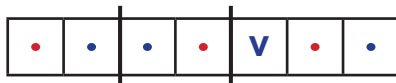
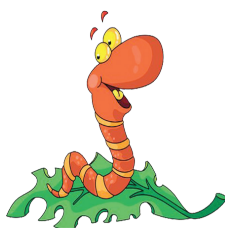
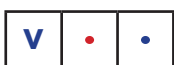
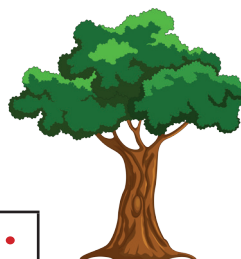
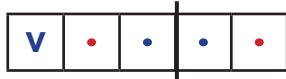
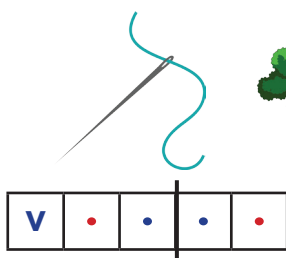
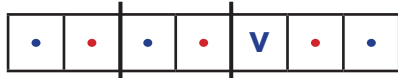

Şikleqa ilyaaki yuşanee`e.

v	a	a	v
v	i	i	v
v	u	u	v
v	o	o	v
v	e	e	v
v	i	i	v

Şikilybışdi dobişee "V" – hərf haagve.

- Q
- Q`
- L
- M
- N
- O
- Ö
- P
- P`
- R
- S
- Ş
- T
- T`
- Ts
- Ts`
- U
- Ü
- V
- Y
- Z
- ,

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

i

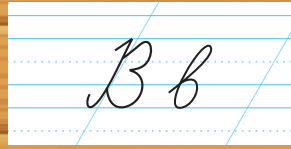
J

K

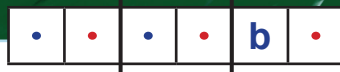
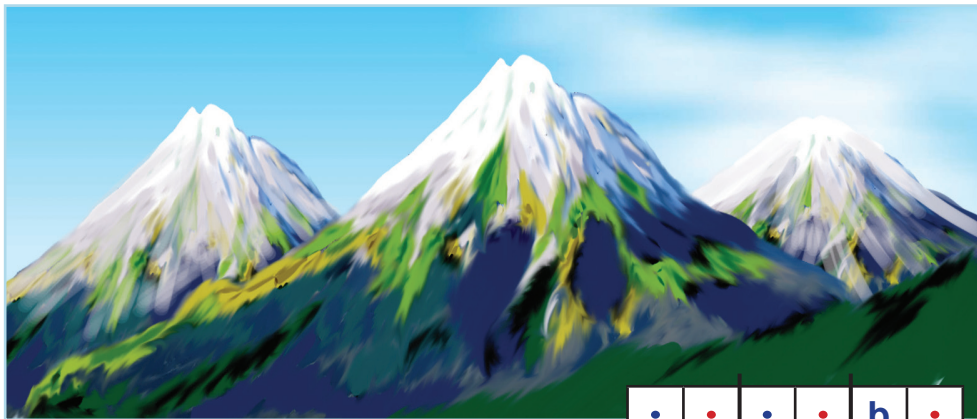
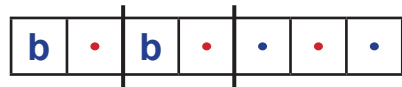
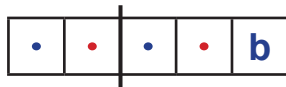
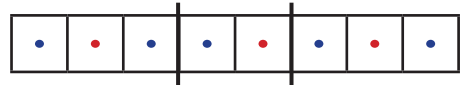
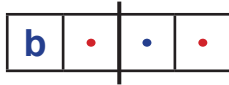
K`

Bb

[B] sesiy hərf

Şikilybişiqa ilyaakı kalymabı qotkuda qətqe. "B" – hərfna ciga vats`avxhe.

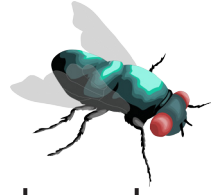
2

Şikleqa ilyaaki yuşanee`e.

3

“B” – hərfkan kalymabı qəţqe.

b . . .

b . . . . .

. . . . .

b . . .

b . . . . .

B b ba be bi vob

- Q
- Q`
- L
- M
- N
- O
- Ö
- P
- P`
- R
- S
- Ş
- T
- T`
- Ts
- Ts`
- U
- Ü
- V
- Y
- Z
- ,

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ

i

J

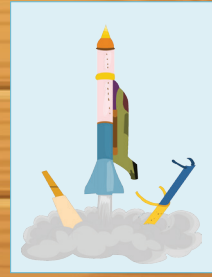
K

K`

Rr

[R] sesiy hərf

R r

Şikilbişə "R" – hərfna ciga vats`avxhe, hecabısika qətgə.

ra	ri	ru	ro
			

ra

ro

ru

ri

re

ri

ar

or

ur

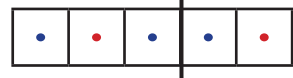
ir

er

ir

"R" – hərfkan kalymabı qətgə.

rab

vob

vur

vor

bar

vir

R r rab vur vor rab

Şikilybışdı dobişee “L” – hərf haagve, kalymabı hecabışıka qətqe.

la lo lu le ll li
al ol ul el ll il

la	li	le
		

Şikilyni hək`ee yuşanee`e.

L l la li La Le

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

i

J

K

K`

Mm

[M] sesiy hərf

Mm

Şikilybışdı dobişe "M" – hərf haagve, kalymabı hecabışikika qətdə.

ma	mı	mi

am
om
im
im
um

bal
mal
mel
mil

ma – la
ba – la
ma – ni
mo – lib – le

Şikileqa ilyaakı yuşanee`e.

M m mala bala miz man

Q

Q'

L

M

N

O

Ö

P

P'

R

S

Ş

T

T'

Ts

Ts'

U

Ü

V

Y

Z

,

Dd

[D] sesiy hərf

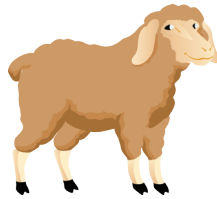
Dd

1 Kalymabişee "D" – hərfna ciga haagvu qətqe.

d . . . . .

d . . . . .

d . . . . .

2 Kalymabi hecabişika qətqe.

da

do

di

du

dı

ad

od

id

ud

ıd

don

da – ma

div

de – ra

dal

do – ra

den

ved – ra

3 Şikleqa ilyaaki yuşanee`e.

D / d / dal / dad / derd / ord

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

İ

J

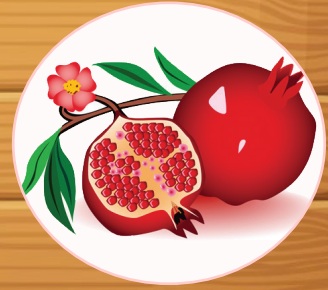
K

K`

Nn

[N] sesiy hərf

Nn

1 Hecabı qətgə, şikleqə ilyaakı yuşanee`e.

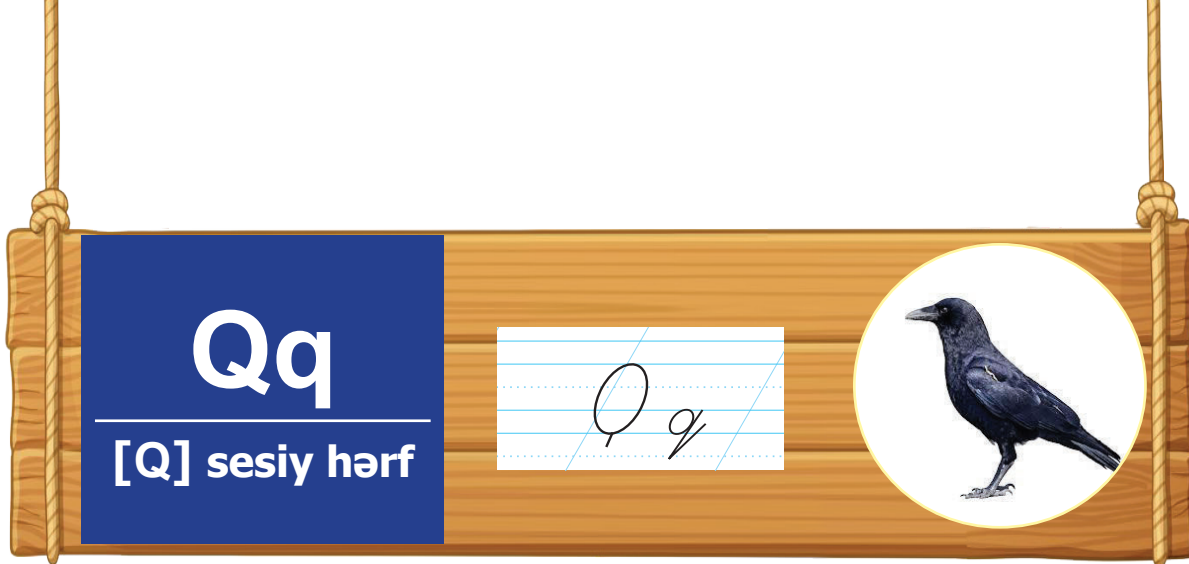
na	an
no	on
nu	un
ni	in
ne	en

2 Kalymabı hecabışıka qətgə.

bi – ne	ba – la
da – na	ma – la
a – bır	ba – ra
a – la	a – mır

N n nar rab den dan

Kalymabı hecabısilqa cura`u qətgə.

yi**q** – **sum**

vuq – **na**

yi – **qiy**

ma – **qa**

yi**q** – **bı**

şa – **qa**

yi – **qer**

qo – **ra**

Di – **dey** **Ta** – **la** **vor** – **na**.

Urq **ba** – **bay** – **na** **vob** – **na**.

Kalymabı qotkuda gits`ne, ıxhayni kalymabışıke cumlebi ha`u ok`ne.

Qovanayna

yi**q**bı

suvana

xə**m**

mi**cagna**

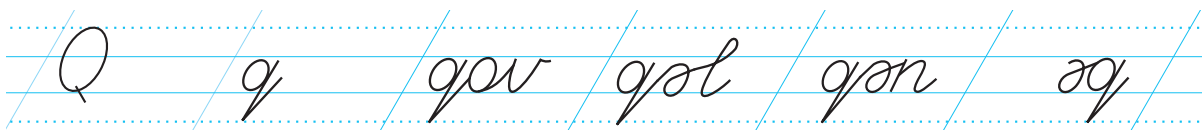
yə**q**

gi**ranın**

dama

qə**lana**

qə**n**

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ

i

J

K

K`

Yy

[Y] sesiy hərf

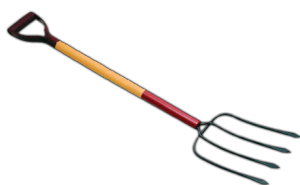
Şikilybışıqa ilyaakı yuşanee`e.

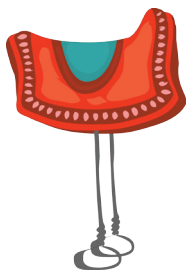
Q
Q'
L
M
N
O
Ö
P
P'
R
S
Ş
T
T'
Ts
Ts'
U
Ü
V
Y
Z
,

2

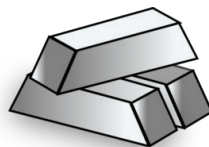
Şikilybşiqa ilyaaki kalymabı qatqe.

y . .

y . . .

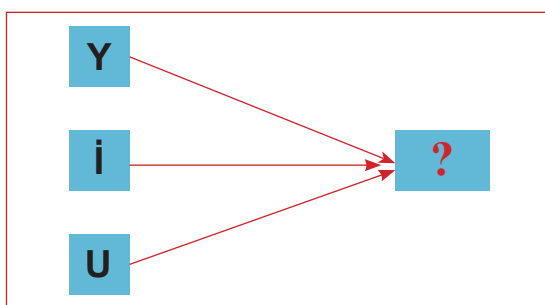
y . .

. . . y

3

“Y” – hërfka kalymabı he`e.

4

“Y” – hërfna ciga haagve.

y . .

y . .

7

y . . . .

y . . . . .

y y Abay Anay adiy didey

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ

i

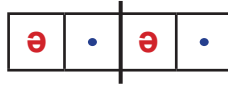
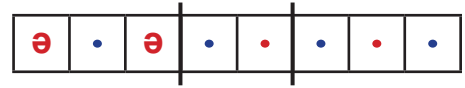
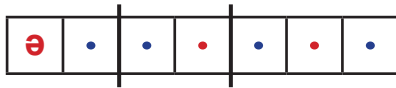
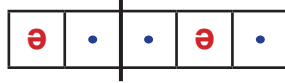
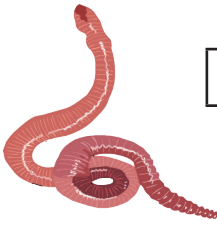
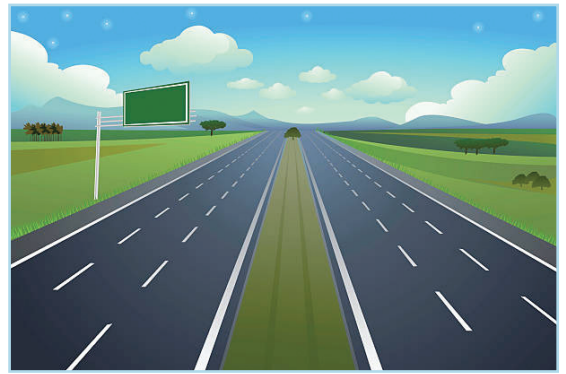
J

K

K`

Şikilybışıqa ilyaakı kalymabı qətqə.

Hərfbışıke hecabı, hecabışıked kalymabı se`e.

ə

əməle
əmə

mə

le

e
le
məle
əməle

d	m	a	i	a
s	a	d	i	y
ə	m	ə	i	e
o	s	b	i	d

Q

Q`

L

M

N

O

Ö

P

P`

R

S

Ş

T

T`

Ts

Ts`

U

Ü

V

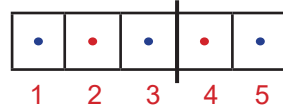
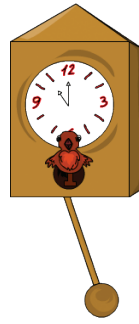
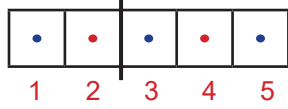
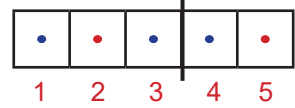
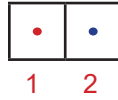
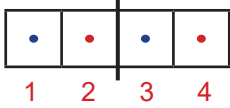
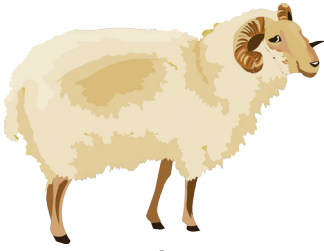
Y

Z

,

Kalymabı qetqe. “Ə” – hərf nyaabıy haagve.

Şikleqa ilyaaki yuşanee`e.

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ`

i

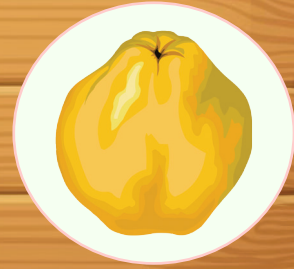
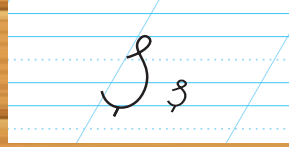
J

K

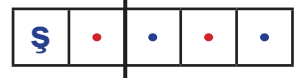
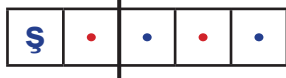
K`

Şş

[Ş] sesiy hərf

1 Şikleqa ilyaakı "Ş" hərfna ciga eyhe.

2 Kalymabı qətqe.

şar

şor

şal

şahar

şu

şib

şala

şar

şen

şim

yiş

şans

şena

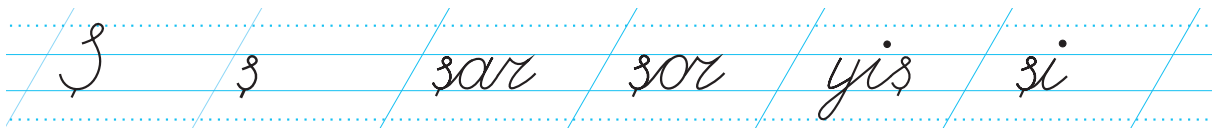
3 Kalymabı hecabısilqa cura`u qətqe.

Şe - na şar vuş - da vob - na.

İn şa - rar yi - şin - bı vo - dun - bı.

Ma - na yiş - da a - diy vor - na.

Şa - ma - ma e - miy - na vob - na.

Q

Q`

L

M

N

O

Ö

P

P`

R

S

Ş

T

T`

Ts

Ts`

U

Ü

V

Y

Z

,

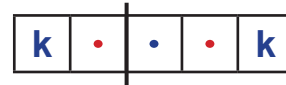
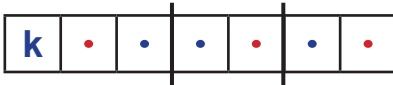
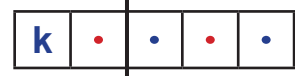
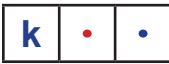
Kk

[K] sesiy hərf

1

Şikilybışin dobi qətqə.

2

“K” – hərfkan kalymabı qətqə.

kok

kav – kur

kı – dık

kal

ku – ma

kan

ku – ka

kon – de

ki – no

ke – mer

kan – dir

kok – si

K k kal akka kan kar

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ

i

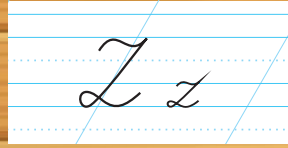
J

K

K`

Zz

[Z] sesiy hərf

Şikilybışdı dobişee "Z" hərf haagve, hecabı qətdə.

za	ze	zi
		

za

ze

zi

zi

zu

zo

az

ez

iz

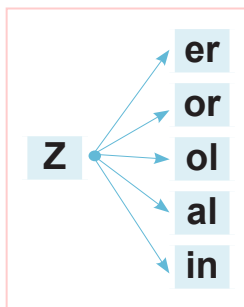
iz

uz

oz

Kalymabı he`e.

zeg

ze - ze

za - vod

za - ma - na

DƏRYAH

Zeynal dayee Zakiriy Zumrud dəryaheeqa vukku.

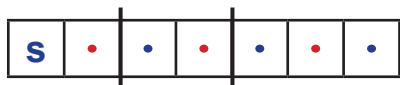
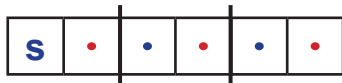
Dəryah g`ümabayiy. Uşaxar g`umee huvaaguynbı.

Dəryah məttıba vuxhes vukkan. Maqa həş k`yaa`as vukkan deş.

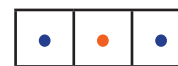
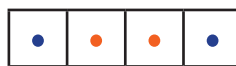
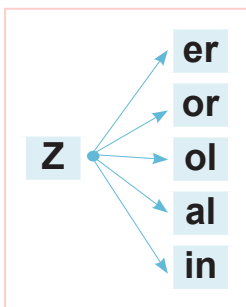

1 Şikilybşıqa ilyaaki kalymabı qətgə.

sa so sə su si se

2 Kalymabı he`e.

3 "S" – hərfka giyğalan kalymabı qətgə.

sa	Sabir	si – k`il
suna	sad	si – bı – kın
suva	sanad	six – na – riy
sura	sen	

A

Ə

B

C

Ç

Ç

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ`

i

J

K

K`

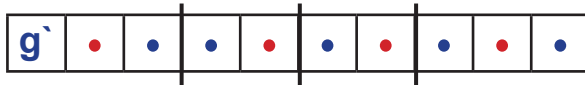
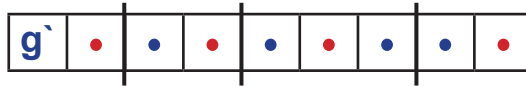
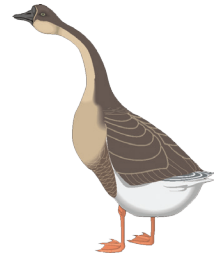
G`g`

[G`] sesiy hərf

G`g`

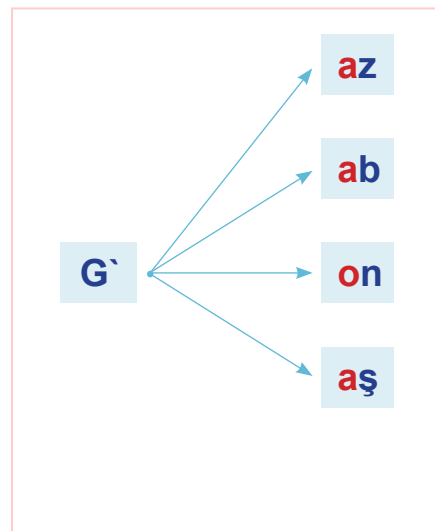
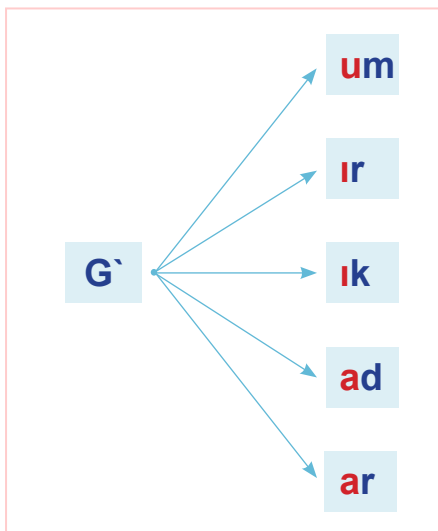

Şikilybışıqa ilyaakı "G`" hərf haagve.

Kalymabı he`e.

g`a g`i g`e g`o g`ı g`u g`ə

Q

Q`

L

M

N

O

Ö

P

P`

R

S

Ş

T

T`

Ts

Ts`

U

Ü

V

Y

Z

`

Kalymabı gits`ın qətqə.

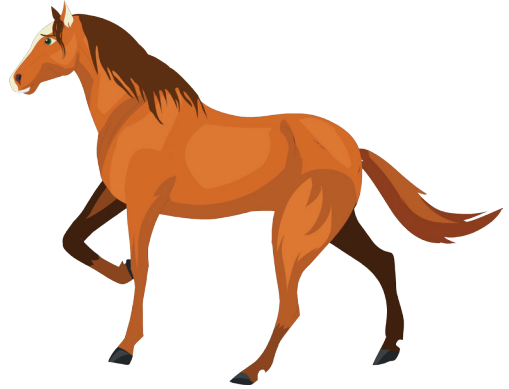
20

g`ayre gade

g`ayre içiy

g`able balkan

g`alle xav

Mətn qətqə.

G`UMNA XİV

G`umna xiv Azərbaycan Respublik`aynı G`ax rayonee vobna. Mana xiv yisseeba şaharniy vob. Maa uftanna serinna havaa vobna. G`umni xivee xəttə ç`alagbı, xəttə damabı, iviykaras xhinnen cigabı vodunbı. Maqa harni sen xəppa turistar abaylenbı.

G g garg gel gable gaz

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ

i

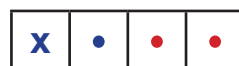
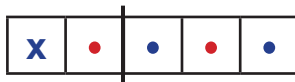
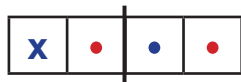
J

K

K`

Şikilybışıqa ilyaakı kalymabı qətdə.

Kalymabı hecabışıka qətdə.

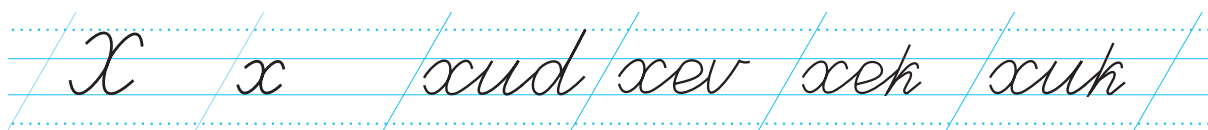
xiv
xi – zan
ba – lax

dix
da – xal
uxa – ra

xek
xa – nım
xev

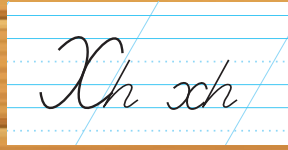

Şikleqa ilyaakı mətn he`e.

Xh xh

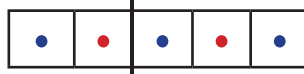
[Xh] sesiy hərf

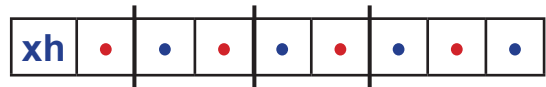
Şikilybışın dobi qətgə.

3

5

Hecabıyiy kalymabı qətgə.

xhı
xhu
xhe
xha
xhu
xhi

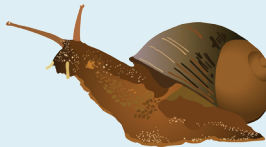
xh

ı an ar eb or

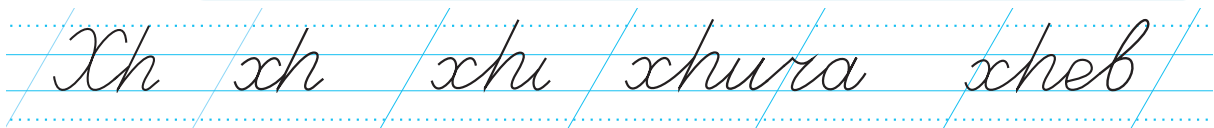

Q`öni curaylin kalymabı qətgə.

xhu – ra
xhı – riy
xhı – miç`
xhu – va
xhe – biy – re
yi – xhıl – le

xhinena yed
xhınakın gurt
xhor`esda içiy
xhob`esda şahar
xhod`esın dars

A

Ə

B

C

Ç

Ç'

D

E

F

G

G'

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ

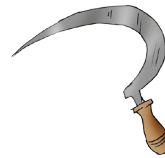
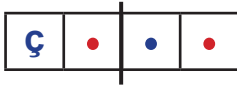
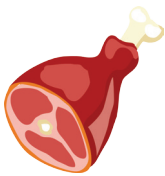
J

K

K'

Şikilybışdı dobişee “Ç” – hərfna cığa haagve.

Şikleqa ilyaaki yuşanee`e.

Q

Q'

L

M

N

O

Ö

P

P'

R

S

Ş

T

T'

Ts

Ts'

U

Ü

V

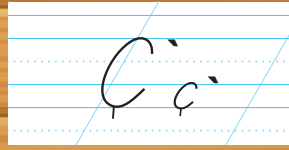
Y

Z

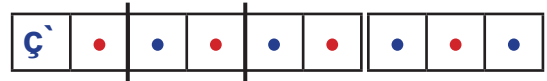
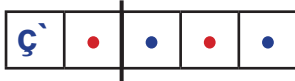
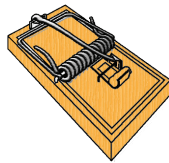
,

Ç`ç`

[Ç`] sesiy hərf

Şikilybışdı dobişee “Ç`” – hərf haagve.

Hecabı qətqı kalymabı se`e.

ç`a

ç`o

ç`i

ç`u

ç`ı

aç`

oç`

iç`

uç`

iç`

ç`a	lag	vu	ç`e
su	bi	şi	mar
çu	va	t`ar	qa

Cumlebı qətfə.

Ç`ALAGBI

Ç`alagbışıqa ilyaakas vukkan. Vukkan ç`alagbışıqa ilyaakas. İlyaakas vukkan ç`alagbışıqa.

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ

i

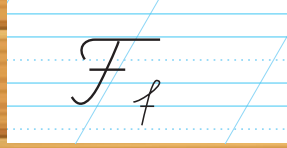
J

K

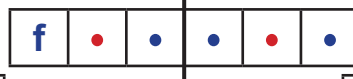
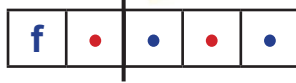
K`

Ff

[F] sesiy hərf

1 Şikleqa ilyaakı "F" hərf haagve.

2 Kalymabı qətqə. Kalymabı se`e.

fil

fayl

neft

fanar

f

hər

də

ga

fa

fi

fo

fe

fu

fi

uf

af

fer – ma

fab – ri – ka

fikir

fakt

fit` – ra

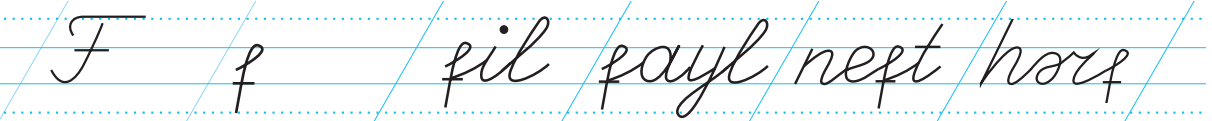
fağır

3 Mətn qətqə.

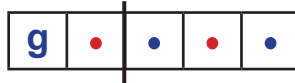
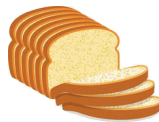
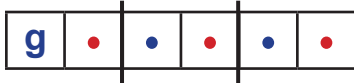
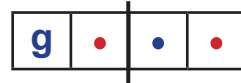
BAKU

Baku uftanna şahar vobna.
Maa`ab fantanbişda maydamıb
vobna. Şi bayrambişil maqa
havayk`an.

1 Şikileqa ilyaaki "G" hərf haagve.

Gal
gu – ru
guç

gon
ga – de
gurt

gav – gar
ga – ri
gyazıy

2 Kalymabı hecabışıka qəţqə.

Ok – tay Ga – la vor – na.
Urğ ba – bay – na vob – na.
Ma – na da – na vob.
in dal vod.
Ma – na a – diy vor – na.

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ

i

J

K

K`

Ghgh

[Gh] sesiy hərf

Gh gh

1 Şikilybışıqa ilyaakı kalymabışee “Gh” hərfna ciga eyhe.

gh . .

gh . . . .

gh . .

ghi

gha

ghi

ıgh

agh

2 G`oşa kalymabı qətqe.

Xiliyna mıghır
g`ayeyna ghadır
yıghille sen
sukuna gham

3 R`aq`ambı qətqe.

sa

q`öd

.....

.....

.....

.....

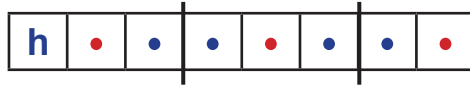
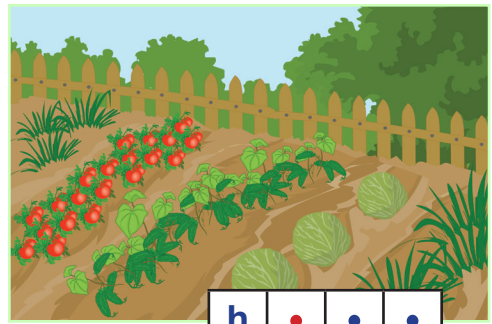
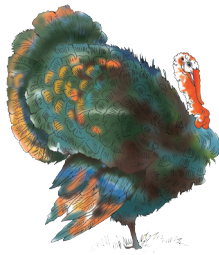
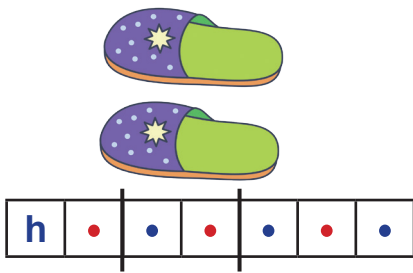
yıghıd

Gh gh gham mıghıra yıghıd

Şikleqa ilyaakı "H" hərfna ciga haagve.

Hərfbişikə kalymabı sı`ı manbı qəţqə.

h əp – kə	hor
ma – h iy	la – h ar
h ərf	bı – h ərf

h	ü	v	a	n
o	ə	p	ş	a
r	ş	k	e	n

Şeç` yik`el alept`e.

*Hama kababay əlhəə,
Xəənçə durnabı əlhəə,
Bebeçuler qöö ixhes,
Dehe g`üməlybı ixhes.*

A

Ә

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

i

J

K

K`

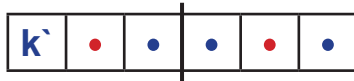
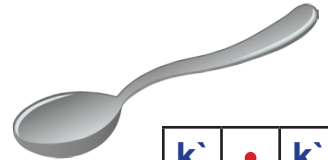
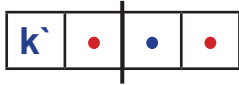
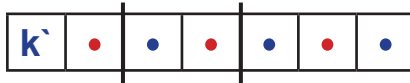
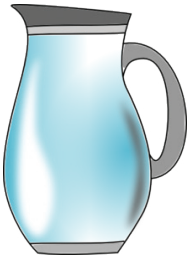
K`k`

[K`] sesiy hərf

K`k`

Şikleqa ilyaakı "K`" – hərfna ciga haagve.

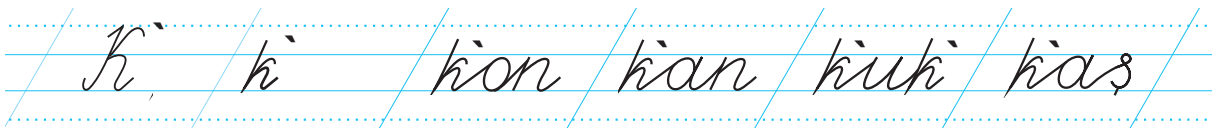
Kalymabı se`e.

k`as	rı	da	ma
k`ı	su	k`ın	na
k`on	har	val	qa

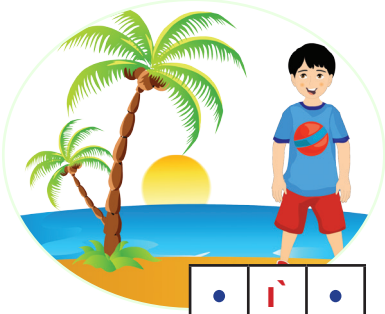
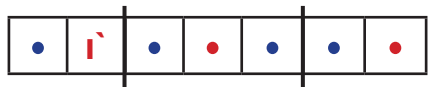
Cumlebı bıkıra`u qətqə.

Ko`nay suvalqa k`onaqa hark`ın.
Ko`nay suvalqa k`onaqa.
Ko`nay suvalqa.
Ko`nay.

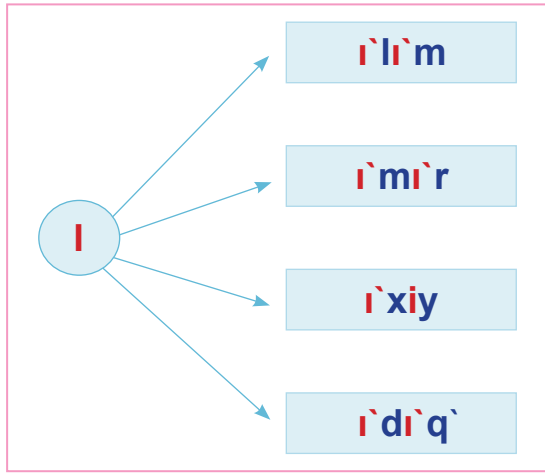

Şikleqa ilyaaki “İ” hərfna ciga haagve.

Kalymabı qətqe.

g`i`ye – x`i`ye
 yiğ – yiğ
 mi`q` – miq`

Mətn qətqe.

İ`sa ç`irra vorna.
 Mang`uni g`elik i`xna qiğeç`u.
 Mang`usse yi`ğile ilğeç`es əxəs deş.
 Rəhi`m dayee l`says kumag ha`a:
 – l`sa, qiməyq`ən, ilğeç`e!

A

Ə

B

C

Ç

Ç'

D

E

F

G

G'

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ

j

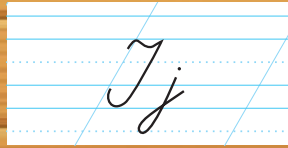
J

K

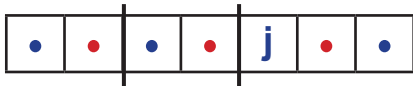
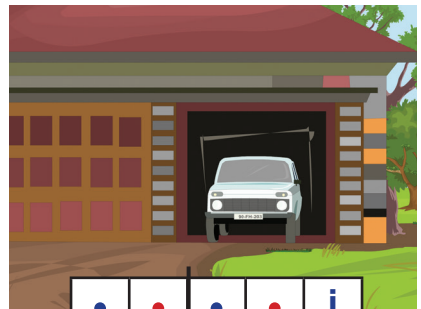
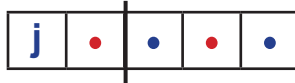
K'

Jj

[J] sesiy hərf

Şikleqa ilyaakı "J" hərfna ciga haagve.

Hecabı qəţqə.

ji	ju	jo	je
ja	ji	aj	oj

me – saj

əj – da – ha

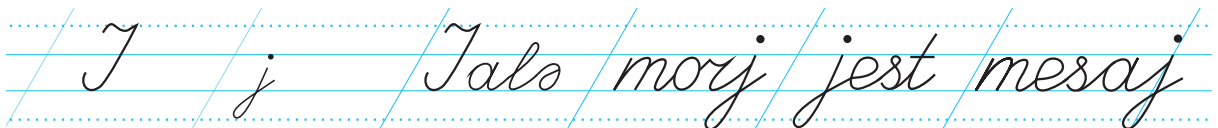
ti – raj

Mətn qəţqə.

“Lacın” xurunbişda jurnal vobna.

Mani jurnaləe geed maruxukvan mexxvar,
şəç`bı, herak`iybı, ats`axhaybı eyxhenbı.

Q

Q'

L

M

N

O

Ö

P

P'

R

S

Ş

T

T'

Ts

Ts'

U

Ü

V

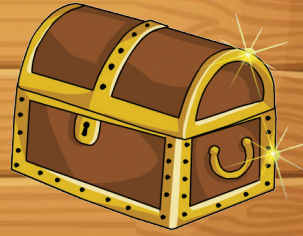
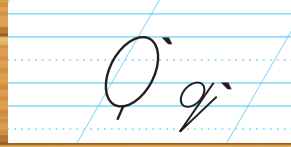
Y

Z

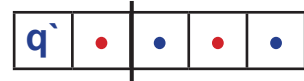
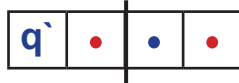
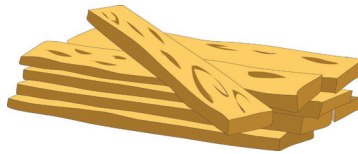
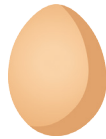
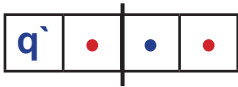
,

Q`q`

[Q`] sesiy hərf

Kalymabı qətqe.

Kalymabı he`e.

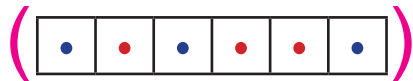

q`u	q`ı	q`ə	qe	ba	nen
q`a	q`o	rab	la	deş	ke
q`ə	q`e	bı	q`ut	ye	cab
q`i	q`ö				

Ats`axhayn cavab t`abal he`e.

Q`ölle xaxra, q`öni xaxree q`öble ma`.

Mətn qətqe.

Q`a`dire q`oç`eeqa q`avut, q`alezimiy giney sı`ı, ark`ınna Q`asılqa. Maa`ad mang`un q`ıkar vodunbı.

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

İ

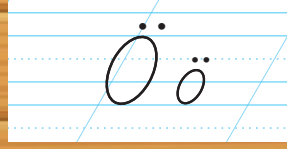
J

K

K`

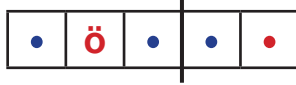
Öö

[Ö] sesiy hərf

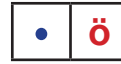

Şikilybişiqa ilyaaki kalymabı qətqə.

2

Hecabı qətqə.

ör

öb

gö

ön

xö

ög

ök

öl

öx

öv

G`oşa kalymabı qətqə.

Cumlebi qətqə.

öbka

ök`

ögi

xö

ölka

vöxxənə yiv

g`üman ölka

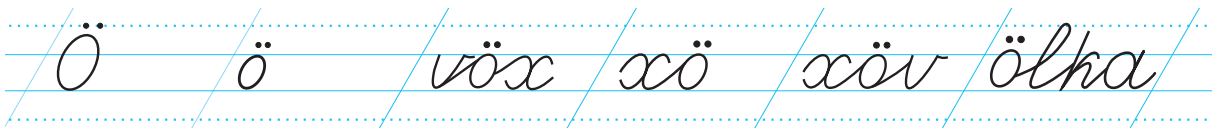
xöyin xorag

micagna ördag

-Əliy, ördagni ögil ök`vod.

Zı ç`alaga g`ön avqu.

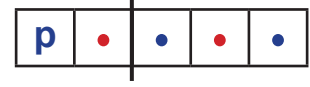
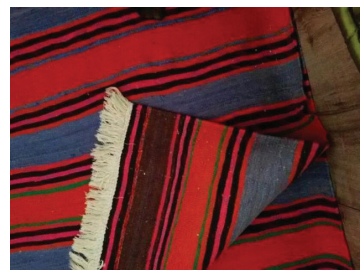
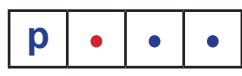
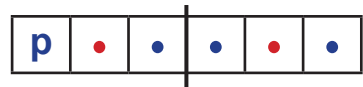
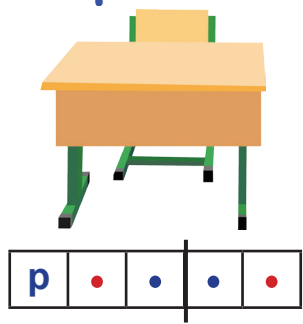
Ördagar örüşul vod.

1

Şikilybışıqa ilyaakı "P" hərfna ciga haagve.

2

Cumlebi qətgə.
Zas dekkee papax alivşu.
Papax dukanençe alivşu.
Mana lezani rangalyyna vobna.

3

Şikleqa ilyaakı yuşanee`e.

p

A

Ə

B

C

Ç

Ç'

D

E

F

G

G'

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ'

İ

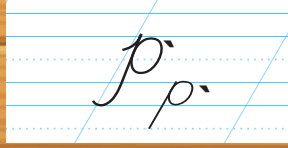
J

K

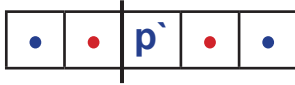
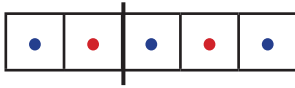
K'

P`p`

[P`] sesiy hərf

Kalymabı hecabışıka qətqə.

p`ə

p`i

p`o

p`a

p`u

p`e

p`u

G`oşa kalymabı qətqə.

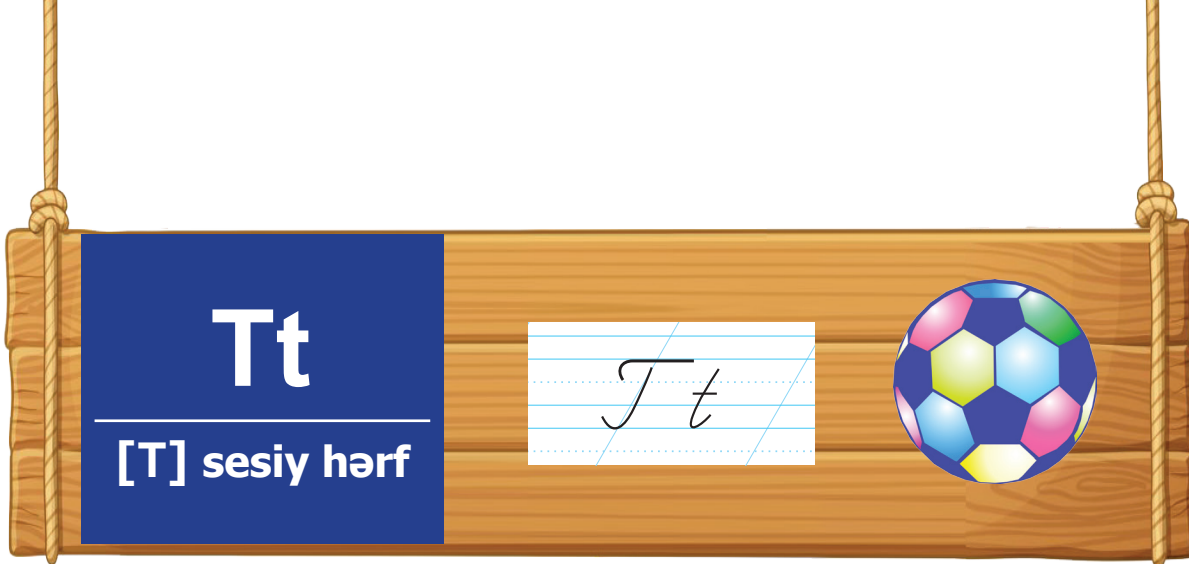
Sualbışis cavab qele:

g`üman p`alt`um
şap`k`ayn p`ız
əraq`ın p`əp`əl
t`ot`aaşın t`ap`an

Man şavun p`alt`umne?
Nyaa`ad xəttə p`alt`umbı vod?
Man nəxdun p`alt`umiy?

Şikilybışın dobi qətqə. "T" hərfna ciga eyhe.

t	.	t
---	---	---

t	.	.	.	.	.
---	---	---	---	---	---

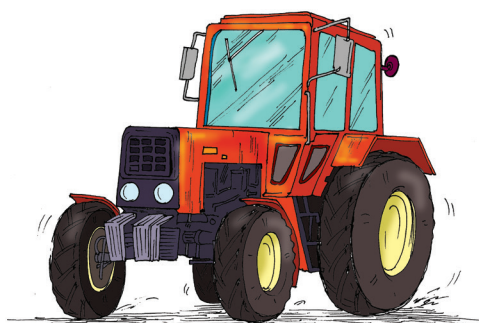
t	.	.	.
---	---	---	---

t	.	.
---	---	---

t	.	.	.	.	.
---	---	---	---	---	---

t	.	.	.	.	.
---	---	---	---	---	---

- Q
- Q'
- L
- M
- N
- O
- Ö
- P
- P'
- R
- S
- Ş
- T
- T'
- Ts
- Ts'
- U
- Ü
- V
- Y
- Z
- '

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

İ

J

K

K`

Kalymabı qəţqə.

tar

lit

tuva

tor

ustad

Tala

asta

tam

mırt

Şikleqa ilyaakı yuşanee`e.

Kalymabı qotkuda gits`in ok`ne.

tutana

lit

nisseyn

tursbı

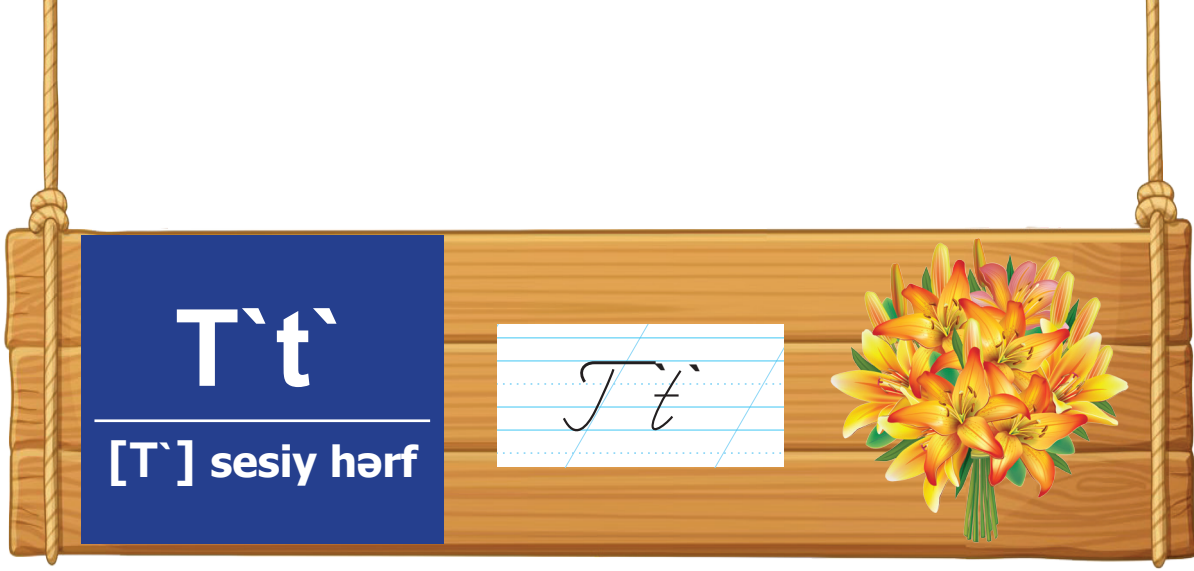
çobanın

yiv

uxarayn

mırtel

Kalymabı hecabısilqa bit`ala`u qətgə.

t` . t`

t` . . . .

t` . . . .

. . t`

t` . .

t`e      t`a   t`o      t`i   t`u      t`ı   t`ə

A

Ə

B

C

Ç

Ç

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

İ

i

J

K

K`

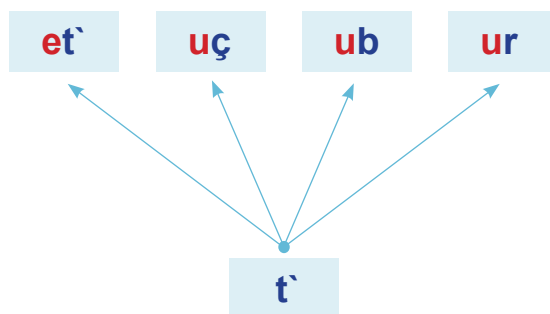

Qəţqə.

t`e t`a t`o t`i t`uç t`ub net`
t`u t`ı t`ə t`et t`ili t`ur

Kalymabı he`e.

Mətn qəţqə.

Yızın do Elnur vodun. Zaqar yed, dek, q`öyre çoc, şa yiçi vorna.
Yızda dek mə`əllim vorna.

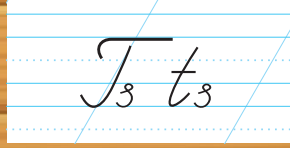

t` / t` / t`ub / t`et / kat` / xat`

Tsts

[Ts] sesiy hərf

Şikilybışıqə ilyaakı "Ts" hərfna cığa haagve.

• • ts

ts • • •

• • ts

ts • | ts • •

ts • • | ts • • | • •

tse

tsa

tso

tsi

tsu

tsı

Q

Q'

L

M

N

O

Ö

P

P'

R

S

Ş

T

T'

Ts

Ts'

U

Ü

V

Y

Z

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

i

J

K

K`

Cumlebi qətqə.

- Micagna tsıma.
- Mosk`vayn tsirk`.
- Tsitsiy tsimis qiyxha.
- Şasqa Mosk`vayn tsirk` adı.

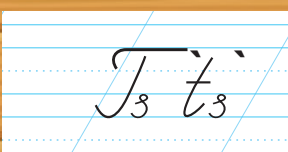
Şiklee g`ecen yuşanee`e.

Ts / ts / muts / lets / quts / satsa

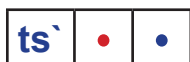
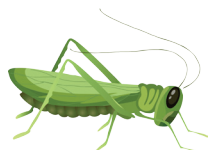
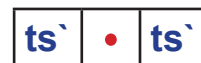
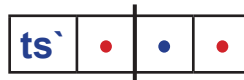
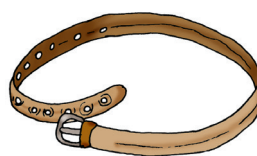
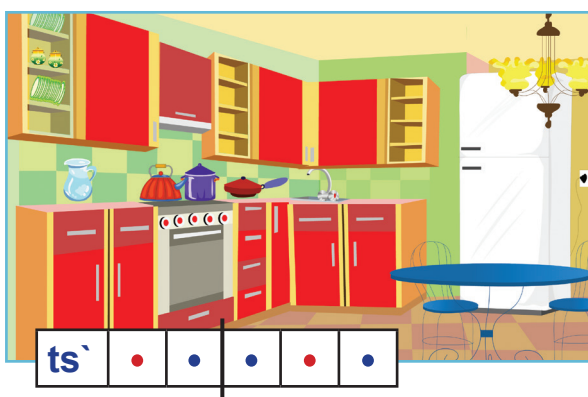
Ts`ts`

[Ts`] sesiy hərf

1 Şikilybışıqa ilyaakı “Ts`” hərfna ciga eyhe.

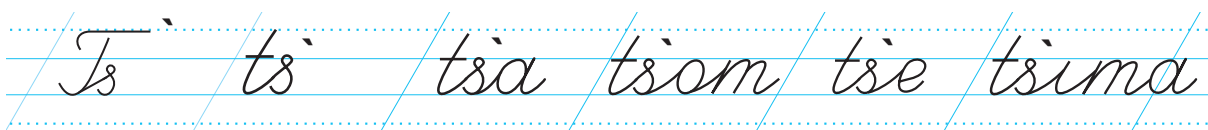

2 Mətn qəţqə.

T`İMİLEN BAĞ

Mani yivaaşıl xəttə t`ımıl vodun.
Man ittun t`ımıl vodun. T`ımıl
oxhanas ıkkən. Nimee ç`ak`ın
ts`ets`eriy manbı. Ts`abıleni yivul
tayang deşda. Tayang çınarıl
vobna.

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

i

J

K

K`

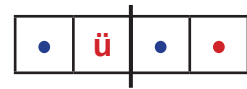
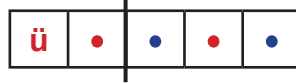
Üü

[Ü] sesiy hərf

ü ü

Şikleqa ilyaakı “Ü” hərfna ciga haagve.

üm

üç`ur

Nüh

üv

Müxəx

Mətn qə tqe.

Ümərustadvorna. Ümərée
xaybı alyə`anbı. Manbı yugun
xaybı vodunbı. Yışın xavud
Ümərée alı`ı. Ümərée ç`ak`ın
xaybı alyə`anbı. Manbı axtıyın
xaybı vodunbı.

ü

ü

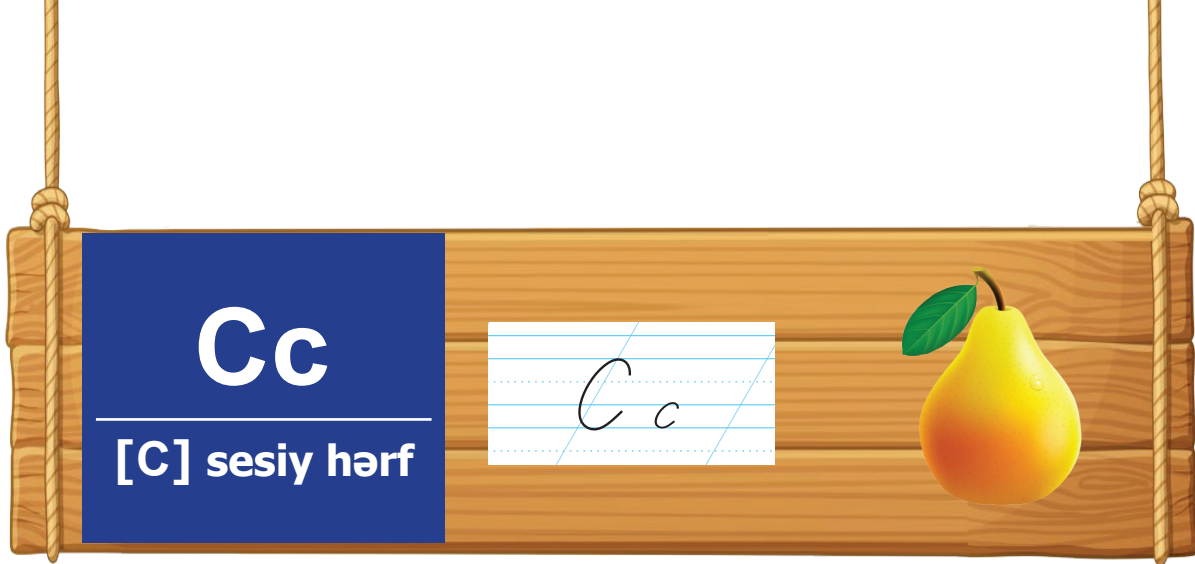
müq

süp

cümk

güm

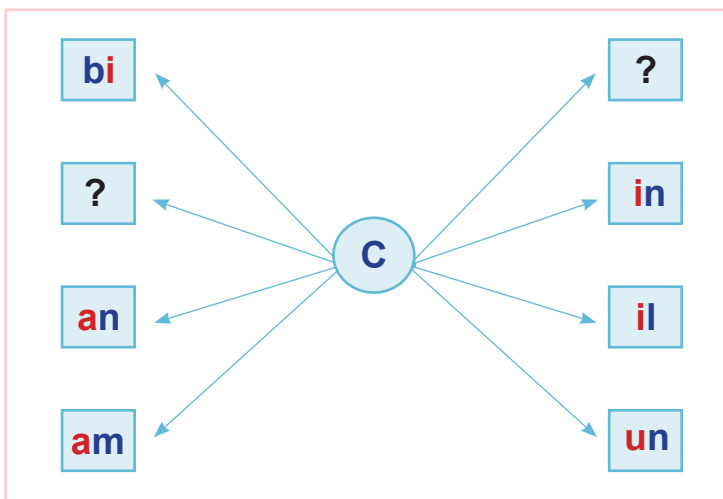

Kalymabı hecabışıka qəttə.

ci – ga	ca – vab
cil – da	Cab – ra – il
co – muş	Xo – ca – lı

Kalymabı he`e.

G`aykıyni cigabışeeqa kalymabı gixhxhe.

camee   cilil   ciga   garc

1. Camalee Boziys ... yal huvu
2. Cabrail, ... gimiy`ar. Man ... mık`an vodun.
3. Sevinc, sa sipaan ... qışşe

A

Ə

B

C

Ç

Ç`

D

E

F

G

G`

Gh

Ğ

H

X

Xh

I

I`

i

J

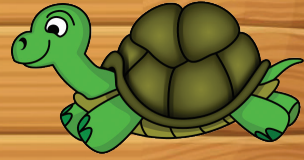
K

K`

Ğğ

[Ğ] sesiy hərf

Ğğ

Hecabı qotkuda gitsin ok`ne.

tıs	ğıs	la
ğud	ba	ray
sağ	ğa	ğa
Da	val	tan

Kalymabı qotkuda gitsin qətqə.

xedın	bağ
axtına	yiğ
ğüman	əğə
ci`xəəşin	yi`ğ

Mətn qətqə.

BAĞ

Q`əsdi dekkee şı meyvabışdı bağeeqa
vukku. Maa`ad curayni meyvabışın
yivar vodıy.

Meyvabışıke zas nekke xəttə eçer,
şımar, gavalər ikkiykan.

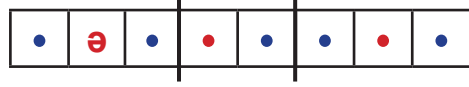
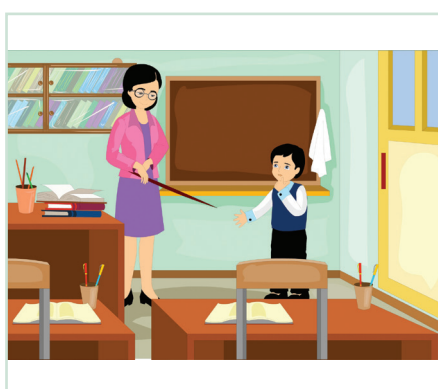
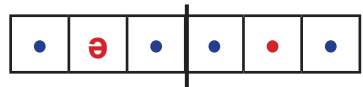
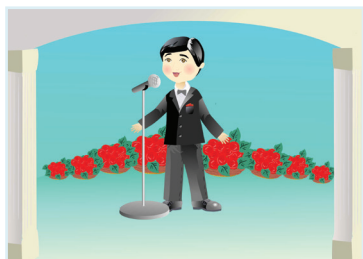
Ğ / ğ / ğu / ğur / yiğ / yiğ

Buğazeedin şadçıyn ses`strix işaaraykva heli. Strix kalmayni ögiyl oyk`anan deş! Man yi`q`needi y k`anek oyk`anan.

1

“ ` ” hərfna ciga haagve.

2

Kalymabı qətqə.

ma`	se`e	see`e
ma`aş	he`e	hee`e
ha`as	k`e`e	k`ee`e
sa`a	saa`a	ç`ül`iy

3

Cumle bı qətqə.

- – Aliye, ç`ərbı se`e.
- – Mu`min, daftar bı ç`iyele se`e.
- Həsən dayiy yugna mə`əllim vorna.
- – Əliy, yedis çey k`e`e.

ma` / Mu`min / həo / de`es

Q
Q`
L
M
N
O
Ö
P
P`
R
S
Ş
T
T`
Ts
Ts`
U
Ü
V
Y
Z
,

YIQSUMNA ALIFBA

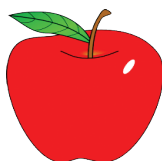
Aa

[a]

Ee

[e]

Xx

[xa]

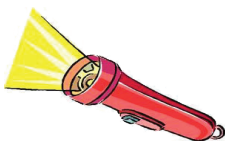
Əə

[ə]

Ff

[fe]

XhXH

[xhe]

Bb

[be]

Gg

[ga]

||

[i]

Cc

[ce]

G`g`

[g`a]

l`l`

[l`]

Çç

[çe]

Ghgh

[gha]

ii

[i]

Ç`ç`

[ç`e]

Ğğ

[ğe]

Jj

[je]

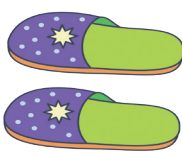
Dd

[de]

Hh

[he]

Kk

[ka]

K`k`

[k`]

Pp

[pe]

Ts`ts`

[ts`]

Qq

[qe]

P`p`

[p`]

Uu

[u]

Q`q`

[q`]

Rr

[er]

Üü

[ü]

Li

[el]

Ss

[se]

Vv

[v]

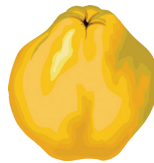
Mm

[em]

Şş

[şa]

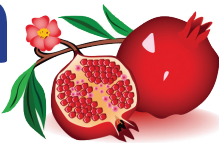
Yy

[y]

Nn

[en]

Tt

[te]

Zz

[z]

Oo

[o]

T`t`

[t`]

`

[`]

Öö

[ö]

Tsts

[ts]

Yiqsumee
44 herf vobna.

TS`ABIŞDA YURD AZARBAYCAN

Yızda vatan Azarbaycan vobna. Azarbaycanna paytaxt Baku şahar vobna. Mana uftanna şahar vobna. Şaharee axtıyn binabı, uftanın kuçebiyiy maydambı vodunbı.

Azarbaycan Respublik`ayn nişaanabı: Devlet Himn, Gerb va Bayrax vodun.

- 1 Azarbaycanna paytaxt nena şaharne vobna?
- 2 Şaharee nəxdun xaybı vodunbı?
- 3 Azarbaycan Respublik`ayn nişaanabı nenbine?

HƏYDAR BABA AZARBAYCANNI XALQ'INA LİDER

Həydar Əliyev – Azərbaycanı xalqına lider vorna. Mana 1923 sen mayni vuzani 10-çil Naxçıvane yedike ıxha.

Yugna insan ıxha. Yişda respublik'a mustaq'il vuxheceva çalışmışxha. Həydar Əliyev is uşaxar geebniy vukkuykan, manbışika gaf haa`as vaxt t`abal haa`ananiy.

Həydar Əliyev dyunyeyle ark`ineeyir, yişdi yik`bişee hammaşe axu vorna. Həşde cuna iş mang`uni duxee vukkekka.

?

- 1 Həydar Əliyev nenken yedike ıxha?
- 2 Həydar Əliyev nəxürna insanniy vor?
- 3 Həydar Əliyev is uşaxar geebniy vukkuykananbı?
- 4 Həydar Əliyevna iş həşde şavane vukkekka?

YUXHXHAN

G`avhu yivaaşın t`ele.
Qidxhu vod sa t`et-t`ele.
Suvan raç`ob alepçı.
Dyunyeyn rang-rangas qeli.
Har karan sa rang heli.
G`avhu ç`iv-ç`iv ilexa.
Şit`yar yivaaşıl gexa.
T`ot`aaşe aççu viz-viz...
Ermiş eyxhi suvan yiz.

Səlim Cəfərov

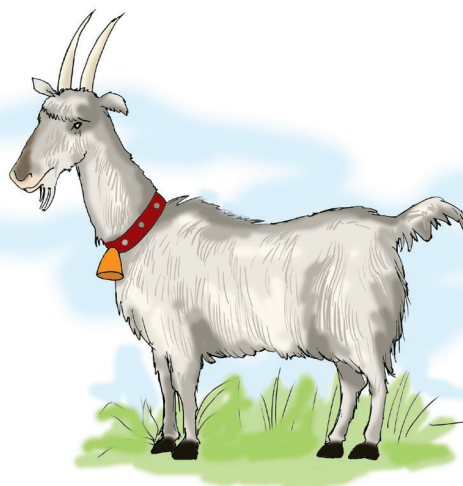
?

- 1 Şeç` şavane opk`un?
- 2 Yuxhxhan təbiyatın hıcone ha`a?
- 3 Senee xhuleble fəsilne vobna?

TS`E`

Gaçbı xılıyna, ay ts`e`.
Muç`ru xılıyna, ay ts`e`.
Xaançe tekba q`iğmooç`e.
Ganzbışeeq`a imoç`e.
Valqa sa syo abayle.
Yiğna həray qabayle.
G`oranee aaqasse ul
Aaxva yiğna sa vuk`ul.

Rəhimov Osman

?

- 1 Şeç` şavane opk`un?
- 2 Hıcone şı ts`e`ke alyaat`a?
- 3 Vak`le nen xaan həyvanarne ats`a?

HORALAY PEŞAKAR

Yiğbişdi sa yiğil, vəq`əbişikə hayk`anni xivni peşakare haa`ana həray. İnsanar-insanar, kumagıs-kumagıs, qudora zaraba! Vəq`əbişdi syuruneeqa şey iç`u! Ek`ba vuxhe. Mang`una həray g`avxhuynmen xivin insanar, xiledin işbi g`ali`ı g`adaaxhvan, hayıl-hapıl apk`ı, qavaylenbı.

– Hicon ıxha? Hicon ıxhava qidghın ha`an.

Peşakare eyhen:

– Syuruneeqa şeyniy iç`u. İnsanaaşə qidghın ha`an:

– Nyaxha bes?

Peşakare əqana ha`a giyğalna. İnsanaaşis ing`un horbı g`ammışxha, peşakarık`le cuvabbi uvhu, sivişk`alanbı. Xilece yiğbi ilğəç`umee, insanaaşisse man horbı yik`el hitxhınmee, peşakare syuruneeqa şey ikkeç`uva, meeb insanar kumagıs qoot`alanbı.

Insanar kumag heqqani sesilqa qavaylenbı. Peşakarın əqəna g`acu qəllamışəpxha, yi`q`əlqa sivişk`alanbı. Xivni cəmə`ətin conı aree, peşakarık`le g`ıdiyksesın xhinne mıslıyhat haa`ana, sayıb peşakarılıqa inyammış devxhesva. Sa-q`öni yiğile peşəkarnı syuruneeqa hək`ədad şey ikkeç`en. Peşəkarnı hərayni sesilqa vuşucar qarayle deş. Vəq`əbişin syuru şeyin dağılmış ha`an.

?

- 1 Mana hekayə şavane opk'un?
- 2 Şavukene gaf əlhəə?
- 3 Nya`a insanar horalay peşakarılıqa inyammış devxha?

Mirza Ələkbər Sabir

RAMANDİN XƏDİN YİĞ

Ramandin xədin yiğ islam dinis aaidın bayram vodun. Yiqbışe bayramık`le xədin yiğva eyhen. Man bayram gırgını musulyman ölkabışe xhebillle yiğna alğayhan. Harni sen Ramandin xədin yiğ 10-ile yiğna zarada qadaylen. Ramandni xənni yiğil uşaxaaşis q`uq`arid ç`əra q`a`anbı. Q`uq`ar aldaxhvan ha`a-ha`a uşaxar guharbışəng`ə havayk`ananbı.

Guharbışe uşaxar conı xaaqa çey ulyoğas, kar oxhanas qoot`alanbı. Əlhəəng`əb xıleqa k`alet`, q`ənfıt` huvu yəqqı`l haa`a.

Mani yiğbışil uşaxar oozarasmee iviykaranbı.

- 1 Ramandina vaz musulyman xalq`bışe nəxübne geyd haa`a?
- 2 Ramandni vuza musulyman xalq`bışe hiçone ha`a?
- 3 Ramandni vuza xaybışee nen sufrabine açmışexi?

20 YANVAR DUƏNAN YİĞ

20 Yanvar Azərbaycanın duənan yiğ vodun.

Hamani yiğil aazırbışika insana xile t`et`bısika «Sehidaaşini xiyabaneeqa» duəbı ha`as havayk`an.

Hayin hadise Bakuyni saharee 1990 senni 20-yanvarıl ıxha. Hamani xəmdə kuçebiseeqa aazırbışika insana mitingıs qığebç`ı. Neng`unicad fikreeqa qıdyayliy ki, sovet orduyn mitingeebın inşana gullelamış haa`as.

Hamani xəmdə aazırbışika bınah deşin insana gyabt`ıynbı. Bıkırna şaha duəyni ab vuxha. Habt`ıyn insana suvalyni park`ee k`eyibxhı. Hamani park`ıs «Sehidler» do huvu.

- 1 20-yanvar Azərbaycanın nəxdun yiğne vod?
- 2 Hamani yiğil insanaaşdi xile hiçone eyxhi?
- 3 Hayin hadise nenkene ıxha?
- 4 Man insana neni park`ene k`eyibxhı?

G`ARABAĞ

G`arabağ Azarbaycanni Respublik`ayn nekki uftanni cigabişin sa vodun. Mancıqa axtın suvabı, xhırın ç`alagbı vodunbı. Şavuk`lene dyaats`a yisseyna Şuşayna g`ala, l`sayna bulağ, Cıdırın q`adal. Girgıda manbı yişdi yik`el vodunbı. Mana yurd hammaşe şairaasda, mə`niybı ook`ananbışda, hook`anbışda yurd vuxha.

Yişdi Azarbaycanni orduyn G`arabağ duşmanaaşike g`attixhan hı`ıyn. Xalq`ni ek`ni duxbışe G`arabağ yı`q`əlqa sak`alı`ıyn. Azarbaycanın bayrax meed Şuşayni g`aleeqa qəlixanı`ıyn.

- 1 G`arabağ nəxdun cigane vodun?
- 2 G`arabağ doyükvan cigabı nenbine?
- 3 Şavan G`arabag` g`attixhanhı`ıyn?

VATAN

Qığeç`e xaançe ğu yuxhxhan adıyng`ə,
Haveençe t`et`-t`eleyñ nafas qadıyng`ə.
Hala bitağıl oo t`et` sidyadyng`ə,
Məhəlleə aleylə nergiziy tyulypan
Ats`axhes ikkanxhee hamna vob Vatan.

Valeh Hamzat

- 1 Şavane şeç` opk`un?
- 2 Yişdi vatanna paytaxt nena şaharne vobna?
- 3 Vuşdi xivni hək`ee gaf hee`e.

İLİSU

İlisu Azərbaycana micagni xivaaşına sa vobna. Xivee uftanna, yugna ha-vaa vobna. Xiv yisseyba İlisu sultanlığna paytaxtniy vobna. Xivee yisseyñ aabidabı haled axu vodunbı. İlisuyni xivee doyukan aalimar geeb vobunbı. Həşdə İlisu iviykaranbışda – t uristaaşına xiv vobna.

- 1 İlisu neni rayonene vob?
- 2 İlisu nəxübna xivne vob?
- 3 Nya`a xiveeqa turistar abayli?

NAVRUZ BAYRAM

Navruz bayram yişdi xalq`ın yisseyn, avaalıyn bayram vodun. Man bayram martni vuzani 20-l giyğalan va 5-ile yiğna ts`its`axhen. Navruz ts`edin yiğ eyhen vodun. Navruzuka yuxhxhan qadayli, havaabı adakva, yiğiy xəm barabar qexhi, yuxhxhaniyn işbi giyğal. Navruzni xənni yiğis ç`ak`inbıb, xurunbıb hazirooxhi. Xaybişee bayramın otxhuniy ha`a.

Uşaxaaşis q`uq`ar qoyxhar, manbı ranga qa`a. İttun karbı: paxlava, şor-kokabı qece, asta, nat`ıf siyq`al, lepabı ha`a. Bayramni yiğbişil maktabi-şişee darsbı eyxhi deş. Ç`ak`inbı işilqa havayk`an deş. Navruzni bayramıl gırgınbı şadoolxhi.

- 1 Navruz bayram nenkene giyğal?
- 2 Navruz hicone eyhen vodun?
- 3 Bayramıs nəxübun hazirooxhi?

ACUXA`AN LUĞAT

arab – k`inna ok` gyooxana çalğı, yivake vooxhi, sura vazık akar. Yivani ustadee arab hav`u.

abacur – oozana ç`iyena zırgına kok, salatbışee geeb işlemişaa`a. Haynissen şı geeb abacur oozu.

**əbravuç`** – ç`iyee vooxhena soxulcan. Gyoğuyale qiyga əbravuç`ar geed qexhi. Əbravuç`ılqa baluğ yugda qadayli.

**belek`an** – g`ış ha`asdimee işlemişa`an xılıyn osan g`ab. Belık`aneega nyak k`yav`u hayttalan.

bix – osake aletbı, g`ab-g`acağ ha`ang`a işlemişa`an universal yivan alet. Bixin ghal aqa sadk`ıl eyxhi. Os k`ivada hets`asdimee işlemişa`a.

**ç`iğər** – xılıyn cik`rınan, yivan silibınan, qooqquna ok`,t`ele saa`as işlemişa`an alet. Çiğəəşin çik`rı lıgeeqa qet`u.

ç`inak`v – ok` gyooxana çalğı. Mançin çik`rı xılıyda eyxhi.

gımilybı – xəə iykaran, havaa serınaa`an, gyoğuy allya`an karbı. Xəə gımilybı sadı.

**got`** – ok`ana taye. Bağee axtına got` vob g`ooci.

**q`əkkul** – k`oran, osake ha`uyn emxiliy tekna. Maqa vudne, gıney sa`a. Yıseyıni xaa, q`əkkul qurkeke gyuvabxhınıy vob.

mıghır – nerdivan; osake, yivake vooxhe. Axtıvalee iş g`avces işlemişaa`a. Mıghır gıvxhu t`ımıl sı`ı.

mesaj – maktub, xabar. Elektronni yəqqı`n g`ıxoolena xabar. Telefonee yiğın mesajiy vod.

parc – yivan xhinen g`ab. Sa vedra xhinen ayk`an. Mıgal gyuvayxan. Bulaxıle yedee parçee xhyan adı.

rab – q`əç` g`aa`asdimee işlemisa`an alet. G`elilinbı qa`anbışe işlemişa`a. Çekmaçiyıni xılençe rab g`a`aytxhu.

tuğ – k`inna xıris. Mana t`uç xhinne iviyt`al. G`üvənaba vooxhi, stolul ooqa üvxiyxə. Tuğukva həş qapxhe.

umul – ç`alagna vəhşi həyvan. Umulin gev avqu, qodu.

vidir – cığır. Suvana yəq. Muğba, dağamba vooxhi. Vıssyar vidırile otk`ul.

Buraxılış məlumatı

Saxur dili 1

Ümumi təhsil məktəblərinin 1-ci sinfi üçün
Saxur dili fənni üzrə

DƏRSLİK

Tərtibçi heyət:

Müəlliflər:

Zəbərçət Süleymanova
Şakir Navruzov
Gulcahan Osmanova

Nəşriyyat direktoru
Dil redaktoru
Kompüter dizaynı
Korrektor
Texniki redaktor
Rəssam

Rəhilə Soltanqızı
Yətər Muradova
Nigar Feyzullayeva
Solmaz Ramazanova
Ruslan Mahmudov
Dilbər Əhmədova

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin qrif nömrəsi: 2023-006

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab nəşriyyat həcmi 6,4. Fiziki çap vərəqi 9. Formatı 57×82 1/8 .

Kəsimdən sonra ölçüsü: 195x275. Səhifə sayı 72.

Şriftin adı və ölçüsü: məktəb qarnituru 12-14. Ofset kağızı. Ofset çapı.

Sifariş . Tiraj . Pulsuz. Bakı – 2023.

Əlyazmanın yığma verildiyi və çapa imzalandığı tarix: 07.02.2023

Çap məhsulunu hazırlayan:

Çaşıoğlu Eİ MMC

Bakı şəhəri, M.Müşfiq küçəsi 2A.

Çap məhsulunu hazırlayan: